

П.Л.Салаўёў

АД'ЕКТЫЎНЫЯ КАМПАРАТЫЎНЫЯ СЛОВАЗЛУЧЭННІ Ў СУЧАСНАЙ БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ

Рассматриваются вопросы функционирования и семантические особенности адъективных компаративов; проводится размежевание адъективных компаративов и фразеологизмов; выделяются три группы компаративных конструкций в зависимости от степени устойчивости.

The article deals with functioning and semantic features of adjective comparatives, providing differentiation between adjective comparatives and phraseological units. Three major groups of comparative constructions are defined on the basis of the degree of stability.

У цэнтры нашай увагі знаходзяцца параўнальныя канструкцыі са структурай 'прыметнік + кампаратыўны кампанент + назоўнік' (напрыклад, *белы, як смерць*). Выбар такога роду канструкцыі невыпадковы, бо менавіта структура з кампаратыўным кампанентам *як* (або *нібы, нібыта, быццам, што*) характарызуецца найбольш поўным выражэннем кампаратыўных адносін і распаўсюджанасцю. Нягледзячы на тое, што такога тыпу параўнальныя канструкцыі з'яўляліся прадметам лінгвістычных даследаванняў (гл., напрыклад, Янкоўскі 1973, Конюшкевич 1996, Конюшкевич 2000, Терентьев 1997), пры звароце да іх аналізу непазбежна ўзнікае цэлы шэраг пытанняў, першае з якіх мае метамоўны, тэрміналагічны характар.

У лінгвістычнай літаратуры пры аналізе спалучэнняў 'прыметнік + кампаратыўны кампанент + назоўнік' ужываюцца тэрміны "вобразнае параўнанне" (Разумова 1997), "параўнанне-прыпадабненне" (Огольцев 1978), "кампаратыўныя фразеалагізмы" (Назарян 1998), "ад'ектыўныя кампаратыўныя фразеалагічныя адзінкі (АКФЕ)" (Терентьев 1997). На нашу думку, ніводны з пералічаных тэрмінаў не адлюстроўвае ў поўнай меры спецыфіку моўных выразаў дадзенага тыпу. Значэнне тэрмінаў "вобразнае параўнанне" і "параўнанне-прыпадабненне" з'яўляецца залішне шырокім, бо да разраду "вобразных параўнанняў" неабходна таксама аднесці і выразы тыпу *бегчы, як вецер* альбо *горача, як на патэльні*, дзе ў якасці апорных кампанентаў выступаюць і дзеясловы, і дзеепрыметнікі. Значэнне тэрміна "ад'ектыўныя кампаратыўныя фразеалагічныя адзінкі", наадварот, залішне абмежавана, паколькі сярод даследчыкаў няма адзінства ў тым, ці неабходна ўключаць канструкцыі накшталт

пекная, як лілея ў склад фразеалагічных адзінак. Зыходзячы з гэтага, для абазначэння параўнальных выказаў тыпу 'прыметнік + кампаратыўны кампанент + назоўнік' намі прапанаваны тэрмін "ад'ектыўны кампаратыў" (АК), таму што, як падаецца, менавіта такое абазначэнне найбольш адэкватна і лінгвістычна "нейтральна" адлюстроўвае сутнасць адзначаных спалучэнняў, іх структурныя і семантычныя асаблівасці.

Другое і, мабыць, найбольш істотнае пытанне, што ўзнікае пры вывучэнні АК, звязана з вызначэннем лінгвістычнага статусу гэтых канструкцый, у прыватнасці, з размежаваннем / неразмежаваннем АК і фразеалагізмаў.

У сучаснай лінгвістыцы існуюць два процілеглыя погляды на гэту праблему. Першы з іх грунтуецца на сцвярджэнні, што ў словах, якія складаюць структуру АК (таксама, як і ўсіх вобразных параўнанняў), не адбываецца ніякіх семантычных працэсаў – яны захоўваюць сваё слоўнікавае значэнне. Паводле другога падыходу, у параўнаннях, таксама як і ў метафары, адбываецца "прырашчэнне сэнсу": значэнне ўсяго комплексу вобразнага параўнання не проста складваецца з сумы слоўнікавых значэнняў слоў-складнікаў, а з'яўляецца самастойнай, іншай семантычнай адзінкай, значэнне якой адрозніваецца ад сумы значэнняў яе частак (падрабязней пра гэта гл. Шенько 1972).

Для вырашэння дадзенай праблемы, як нам падаецца, павінен быць прыменены комплексны падыход, які б улічваў не толькі структурна-семантычныя асаблівасці АК як асобнага класа моўных адзінак, але і кагнітыўныя (г.зн., пазнавальныя, абумоўленыя асаблівасцямі мыслення) асновы ўзнікнення і існавання параўнальных канструкцый такога тыпу ў свядомасці чалавека.

Як ужо адзначалася, утварэнне параўнальных канструкцый з прыметнікам у якасці апорнага кампанента магчыма толькі пры ўмове дастаткова развітага абстрактна-лагічнага мыслення: усялякі прыметнік ёсць найменне адцягненай прыкметы, а разуменне якасці як нечага нематэрыяльнага патрабуе пэўных намаганняў (гл. Потебня 1968). Таму чалавек так ці інакш суадносіць прыкмету з канкрэтным прадметам, які, з яго пункту гледжання, з'яўляецца яе матэрыяльным увасабленнем, носьбітам. Так, напрыклад, мы можам сказаць суразмоўцу пра нейкую трэцюю асобу "Ён высокі". Відавочна, што адэкватнае ўспрыняцце якасці 'высокі' магчыма ў тым выпадку, калі суб'ект, якому прыпісваецца якасць, знаходзіцца непасрэдна ў полі зроку, што забяспечвае

суаднесенасць суб'екта і яго прыкметы. У адваротным выпадку для стварэння адпаведнага ўражання неабходна прыцягненне іншых сродкаў, што канкрэтызуюць змест прыкметы 'высокі'. Гэта можа быць, напрыклад, суаднясенне з канкрэтнымі, наяўнымі ў калектыўнай свядомасці эталонамі ("Ён высокі, можа, метр восемдзесят"), карыстанне моўнымі механізмамі ненавуковага параметрычнага апісання ("Ён высокі, на дзве галавы вышэйшы за мяне"). Аднак з мэтай надання большай выразнасці ў такіх выпадках удакладненне зместу прыкметы можа быць рэалізавана пры дапамозе АК: "Ён высокі, як слуп (як баскетбаліст, як хмарачос і г.д.)".

Вобразныя параўнанні, выражаныя АК, з'яўляюцца неад'емнымі элементамі мыслення сучаснага чалавека. Любая, нават у найвышэйшай ступені адцягненая інфармацыя здольная перадавацца пры дапамозе больш простых наглядна-вобразных асацыяцый. Пры гэтым у многіх выпадках наглядна-пачуццёвы вобраз становіцца адзіным сродкам, які найбольш адэкватна перадае ўяўленне пра якасці прадмета ці з'явы рэчаіснасці, што, па сутнасці, і вызначыла асноўнае функцыянальнае прызначэнне АК: вербалізаваць уяўленне пра дадзеную ў непасрэдным адчуванні індывідуальную прыкмету прадмета (гл. Огольцев 1978). Такім чынам, АК – гэта спосаб выразіць генералізаваную, па сутнасці, прыкмету пры дапамозе суаднесенасці з аб'ектам, які ў свядомасці чалавека з'яўляецца яе канкрэтным увасабленнем, узорам. Прычым гэтых аб'ектаў можа быць некалькі, аднак у кожным асобным АК актуалізуюцца сувязі толькі з адным з іх.

Наяўнасць у свядомасці носьбітаў мовы некалькіх (ці нават мноства) вобразаў для выражэння адной і той жа прыкметы абумоўлена цэлым шэрагам прычын, адна з якіх – суіснаванне больш ранніх і больш позніх па часе асацыяцый. Вядома, што ў старажытных уяўленнях "якасць атаясамлівалася з прадметам і была таўталагічнай яму" (Фрейденберг 1998, 253). Гэтая асаблівасць міфалагічнага мыслення выразна прасочваецца ў фальклоры, у прыватнасці, у казках, дзе прадметы і з'явы называюцца звычайна паводле адной прыкметы, а жывёлы валодаюць пастаянствам характару і замацаванымі за імі якасцямі. Пры гэтым прыкмета, пакладзеная ў аснову старажытнага вобраза, як правіла, не ўваходзіць у паняццёвы змест адпаведнага канцэпту, а таму нярэдка з пункту гледжання рацыянальнага і лагічнага мыслення сучаснага чалавека падаецца

нематываванай (нязграбнасць у мядзведзя, хітрасць у лісы і г.д.). Хаця АК *хітры, як ліса; нязграбны, як мядзведзь* увайшлі ў сістэму мовы ў якасці ўстойлівых комплексаў.

У выніку гістарычнай змены комплекснага міфалагічнага мыслення паняццыйны цэласны комплекс "прадмет (універсальны носьбіт) = прыкмета" аказваецца раздробненым; прыкмета "адцягваецца" ад прадмета. Магчыма, што на пачатковым этапе выдзялення адцягненай катэгорыі прыкметы гэты прадмет – універсальны носьбіт прыкметы з'яўляўся адзіным аб'ектам параўнання пры пераносе якасці на іншыя з'явы. Зрэшты, для таго, каб пацвердзіць такое цалкам лагічнае меркаванне, патрабуюцца глыбокія этымалагічныя і культуралагічныя даследаванні, што, у сваю чаргу, павінна стаць прадметам асобнага вывучэння.

Старажытныя асацыятыўныя ўяўленні, як правіла, характарызуюцца ўтылітарнасцю і не выходзяць за межы штодзённай прадметна-практычнай дзейнасці. Аб'ектам параўнання маглі стаць толькі тыя прадметы і з'явы матэрыяльнага свету, якія былі даступны непасрэднаму ўспрыняццю чалавека і акружалі яго ў штодзённым жыцці, а таксама прадстаўнікі мясцовай флары і фауны, міфалагічныя істоты. Пры гэтым суадносіны паміж універсальным носьбітам і прыкметай адлюстроўваюць спецыфічныя нацыянальна-культурныя традыцыі таго ці іншага моўнага калектыву. Напрыклад, ужывальнае ў рускай і беларускай мовах спалучэнне *галодны, як воўк* пры перакладзе на англійскую мову трансфармуецца ў АК з іншым універсальным носьбітам вобраза *hungry as a bear* (*галодны, як мядзведзь*). Няўключнасць, што традыцыйна асацыіруецца ў рускай свядомасці з мядзведзем, у карэйскай мове звязана з вусенем; у в'етнамскай моўнай карціне свету мядзведзь атаясамліваецца з нахабствам; асёл – з цяпленнем; вобраз свінні звязаны з дурасцю, сабакі – з нахабнасцю, курыцы – з працавітасцю (гл. Мамонтов 1984). Неаднолькавую сэнсавую нагрузку ў розных моўных карцінах свету мае вобраз мышы. У беларускай мове існуе спалучэнне *ціхі, як мыш*, у карэйскай – *балбатлівы, як мыш*, у нямецкай – *вёрткі, як мыш*. Варта адзначыць, што ва ўсходняй сімволіцы жывёлы рэдка маюць адмоўныя характарыстыкі. У выпадку неабходнасці выкарыстоўваюць неадусаўлёныя прадметы: *дурны, як камень* (еўрапейскі варыянт: *дурны, як асёл*). (Падрабязней пра гэта гл. Глазунова 2000).

Да ліку ранніх АК беларускай мовы можна аднесці, напрыклад, такія, як *тоўсты*, як *шула*, *тлусты*, як *парсюк*, *гарачы*, як *прысак*, *дужы*, як *тур*, *хітры*, як *чорт* (гл. Янкоўскі 1973). Асацыятыўныя ўяўленні нашых продкаў вызначаюцца значнай дакладнасцю: складана знайсці кагосьці больш цягавітага, чым вол (*цягавіты*, як *вол*), ці больш абдзёртага, чым жабрак (*абдзёрты*, як *жабрак*), або больш даўганогага, чым бусел (*даўганогі*, як *бусел*). У выніку працяглага атаясамлівання прадмета і прыкметы такія АК сталі ўстойлівымі як з пункту гледжання структуры, так і складу (аб'ект – універсальны носьбіт прыкметы – заўсёды аказваецца звязаны са строга вызначанай прыкметай), а таксама набылі характар свайго роду маўленчых стэрэатыпаў: іх ужыванне ў маўленні ў большасці выпадкаў неасэнсаванае і "механічнае". Аб'ект – універсальны носьбіт прыкметы – зазнае свайго роду дэсемантызацыю, што выражаецца ў адыходзе ад лексічнага значэння і развіцці максімальнай ступені градацыі (*глухі*, як *пень* = абсалютна глухі; *бледны*, як *смерць* = вельмі, у найвышэйшай бледны, збляднелы). Гэтым абумоўлены функцыянальныя асаблівасці старажытных параўнанняў: вобраз у іх не нясе інфарматыўнай нагрукі, г.зн. выкарыстоўваецца не толькі з мэтай канкрэтызаваць абстрактную прыкмету, а для таго, каб акцэнтаваць яскравае праяўленне названай прыкметы ў суб'екта (выконвае экспрэсіўную функцыю). Відавочна, што ўсе пералічаныя фактары (устойлівасць у структуры і ў складзе, узнаўляльнасць у маўленчай дзейнасці, змены ў семантыцы, што прыводзяць да з'яўлення семантычнай цэласнасці, унутранага сэнсавага адзінства і пэўнай ідыяматычнасці) з'яўляюцца падставай для ўключэння параўнанняў старажытнага і агульнаўжывальнага пластоў беларускай мовы ў разрад фразеалагічных адзінак.

У ходзе гістарычнага развіцця ўзбагачаўся сацыяльны вопыт чалавека, што садзейнічала ўцягненню ў сферу параўнальных асацыяцый усё новых аб'ектаў. Акрамя таго, біялагічны і сацыяльны прагрэс змянялі структуру мыслення да развіцця аналітызму, у выніку чаго стала выдзяляцца большая колькасць "бакоў" раней цэлых уяўленняў, у тым ліку "адценняў" і ступеняў праяў той ці іншай прыкметы. Іншымі словамі, для дакладнага вызначэння якога-небудзь параметра, напрыклад, вышыні, наяўных аб'ектаў аказвалася недастаткова і ўзнікала патрэба ўцягнення ў кола асацыяцый новых.

Ад чаго ж залежыць выбар аб'екта для параўнання? Чаму менавіта той, а не іншы прадмет пападае ў сферу цікавасці чалавека? З мэтай атрымаць і вывучыць корпус ад'ектыўных кампаратыўных словазлучэнняў, што выкарыстоўваюцца ў сучасным беларускім маўленні, намі быў праведзены псіхалінгвістычны асацыятыўны эксперымент, у якім прымалі ўдзел студэнты 1–5 курсаў факультэта журналістыкі БДУ, пад час якога інфармантам было прапанавана "дабудаваць" кампаратыўную канструкцыю, дадзеную ў форме, напрыклад, *прыгожы, як...*; пры гэтым мелася на ўвазе, што прадметам апісання з'яўляецца чалавек, яго знешнасць. У выніку эксперыменту, у якім прымалі ўдзел 100 чалавек, было атрымана больш за 1000 разнастайных параўнанняў.

Вядома, што і ўвага, і памяць індывіда валодаюць выбіральной накіраванасцю, у выніку чаго чалавек "бачыць" і запамінае прадметы, якія або вылучаны з мноства (памерам, колерам, формай і г.д.), альбо маюць для яго пэўную пазнавальную або ўтылітарную цікавасць. Акрамя таго, пры выбары аб'екта для параўнання асноўным фактарам нярэдка аказваецца суб'ектыўна-эмацыянальны. Так, напрыклад, былі атрыманы наступныя параўнанні: *непрыгожы, як мая доля; тоўсты, як Чарлі (бульдог)*, якія з'яўляюцца яскравым прыкладам індывідуальна-творчых параўнанняў (свабодныя АК) і ўтвараюцца, як правіла, у працэсе жывога маўлення і з'яўляюцца вынікам цалкам творчага акта маўлення. У навуковай літаратуры выказваецца меркаванне, што свабодныя АК нічым неабмежаваныя, за выключэннем адпаведнасці агульным лагічным умовам параўнання (г.зн. наяўнасцю агульнай прыкметы ў аб'ектаў, што параўноўваюцца) (гл. Огольцев 1978). Аднак неабходна адзначыць, што адэкватнае ўспрыняцце індывідуальнай праявы прыкметы (у дадзеным выпадку *прыгожы* і *тоўсты*) магчыма толькі пры наяўнасці агульнай прэсупазіцыі адрасанта і адрасата. У адваротным выпадку (г.зн. пры адсутнасці больш шырокага сацыяльнага кантэксту) асноўная мэта параўнання – адэкватная перадача ўспрыняцця індывідуальнай прыкметы – аказваецца недасягальнай.

Асноўная крыніца фарміравання вобразы – фонавыя веды сучасных носьбітаў беларускай мовы і культуры. Часам суаднесены прыкметы і прадмета можа прымаць абсалютна нечаканыя і незвычайныя формы, заснаваныя на складаных асацыяцыях (*худы, як страус*); на характэрных для сродкаў масавай інфармацыі метадах адлюстравання актуальных падзей (*здоровы, як лад жыцця* /

як *Бэксэм*; *нездаровы*, як *бомж* / як *Ельцын*). Як правіла, такія параўнанні не вызначаюцца ўзнаўляльнасцю, што тлумачыцца, перш за ўсё тым, што эксплікуемая прыкмета прызнаецца характэрнай для прадмета толькі абмежаванай колькасцю асоб, у той час як для беларускага культурна-моўнага соцыуму ў цэлым яна такой не з'яўляецца.

Іншая ступень узнаўляльнасці прасочваецца, калі сувязь аб'екта і якасці ўсведамляецца як пастаянная і замацавана ў калектыўнай свядомасці носьбітаў мовы. З нагоды сваёй універсальнасці такі аб'ект можа стаць базай для ўтварэння ўстойлівага параўнання. У сучаснай беларускай мове такую тэндэнцыю можна прасачыць у наступных кампаратыўных адзінках: *прыгожы*, як *Брэд Піт*; *непрыгожы*, як *Квазімода*; *тоўсты*, як *барэц сумо*; *зграбны*, як *топ-мадэль*; *высокі*, як *баскетбаліст* / *Шакіл А'Ніл* (паводле дадзеных эксперыменту характарызуюцца высокай узнаўляльнасцю). Менавіта такога тыпу АК – уласна ўстойлівыя – патэнцыяльна могуць з часам стаць "неафразеалагізмамі", а потым і часткай фразеалагічнага корпуса мовы. Тым не менш, наяўнасць у складзе часткі з іх уласных імёнаў можа стаць прычынай абмежавання іх універсальнасці.

Свабодныя кампаратыўныя канструкцыі з яркай вобразнай структуры, якая спрыяе запамінальнасці аб'екта, што выкарыстоўваецца для параўнання, маюць большы патэнцыял для пераходу ў статус устойлівых. Пералічаныя фактары, ствараюць перадумову для шырокага выкарыстання такіх АК у жывым маўленні, а, як вядома, "менавіта пашыранасць у маўленчай практыцы носьбітаў мовы з'яўляецца вызначальным фактарам для ўключэння параўнання ў разрад устойлівых" (Огольцев 1978, 77). Пры гэтым, як слушна заўважае М.І. Канюшкевіч, "правесці дакладную мяжу паміж устойлівым параўнаннем як адзінкай мовы і маўленчым (свабодным – П.С.) параўнаннем дастаткова складана, бо прадметы, што параўноўваюцца, належаць да пазамоўнай рэчаіснасці. Аснова, паводле якой кампарант і кампарат (адпаведна, аб'ект, які параўноўваецца, і аб'ект, з якім параўноўваюць – П.С.) звязваюцца асацыятыўнымі сувязямі, таксама з'яўляецца аб'ектыўнай: нягледзячы на тое, што тоўсты чалавек адным суб'ектам параўноўваецца з бочкай (устойлівае параўнанне), другі – з бегемотам, трэці – з шафай (два апошнія параўнанні не з'яўляюцца ўстойлівымі), кожны з кампаратаў прадстаўляе гэтага чалавека адэкватна яго канстытуцыі, але выбар

кампарата застаецца хоць і прадказальным, але ўсё ж суб'ектыўным" (Конюшкевич 2000, 21).

Падсумоўваючы сказанае, у першую чаргу адзначым, што вобразныя кампаратыўныя канструкцыі ў рознай ступені рэалізуюць сваё асноўнае прызначэнне – выражаць уяўленне пра індыўдуальную прыкмету прадмета ці з'явы. Для дасягнення гэтай мэты выбраны для параўнання аб'ект павінен адпавядаць тром асноўным крытэрыям: універсальнасці (распаўсюджанасць сярод усіх членаў дадзенага моўнага калектыву); агульнадаступнасці (шырокія магчымасці выкарыстання); нагляднасці (яскравая вобразная структура).

У якасці дадатковага чацвёртага крытэрыя можна вылучыць актуальнасць выкарыстання для параўнання вобраза, што, перш за ўсё, рэлевантна для найбольш ранніх і найбольш позніх па часе фарміравання кампаратыўных канструкцый. Аб'екты, што выкарыстоўваюцца, напрыклад, у такіх АК, як *тоўсты, як цэбар / мянтуз; худы, як ражон / мыш з царквы*, паступова саступаюць паводле ступені актуальнасці ў карціне свету сучаснага беларуса больш познім па часе з'яўлення (*худы, як мадэль / вобла; тоўсты, як бегемот / барэц сумо*). У выніку таго, што абазначаныя рэаліі не з'яўляюцца звычайнымі, "штодзённымі" ў рэальнасці, сувязь паміж аб'ектам і прыкметай аказваецца зніжанай, што перашкаджае адэкватнай перадачы ўспрыняцця індыўдуальнай прыкметы прадмета, не парушаючы, аднак, сам сэнс выказвання (дзякуючы моўнаму вопыту і традыцыям, культурнай кампетэнцыі).

Такім чынам, у корпусе АК сучаснай беларускай мовы можна вылучыць тры групы кампаратыўных канструкцый у залежнасці ад ступені ўстойлівасці:

- 1) свабодныя АК: *прыгожы, як сонечны дзень; здаровы, як леў;*
- 2) уласна ўстойлівыя АК: *прыгожы, як сонейка; зграбны, як мадэль;*
- 3) фразеалагізаваныя АК: *тоўсты, як парсюк/свіння; прыгожы, як кветка.*

Пры гэтым свабодныя АК выступаюць як з'ява маўлення, у той час як уласна ўстойлівыя і фразеалагізаваныя АК традыцыйна разглядаюцца як адзінкі моўнай сістэмы. Акрамя таго, сфера функцыянавання ўсіх вылучаных класаў АК абмежавана пераважна маўленнем носьбітаў мовы.

ЛІТАРАТУРА

- Глазунова О.И. Логика метафорических преобразований. СПб., 2000.
- Конюшкевич М.И. Неустойчивый образ устойчивого сравнения // Русский язык в изменяющемся мире: Материалы Междунар. науч. конф., 30-31 марта 1999, Минск: В 2 ч. Мн., 2000. Ч.1. С. 20-25.
- Конюшкевич М.[И]. Языковые и речевые функции сравнения // Вопросы функциональной грамматики. Дополн. материалы Шестых Карских чтений 25 – 26 января 1996 г. / Отв.ред. М.И.Конюшкевич. Гродно, 1996. С. 10-17.
- Мамонтов А.С. Проблемы восприятия и понимание текста (лингвистический анализ семантики номинативных единиц текста): Автореф. дис. ... канд. филол. наук. М., 1984.
- Назарян А.Г. Устойчивые сравнения французского языка: Справ. пособие. М., 1998.
- Огольцев В.М. Устойчивые сравнения в системе русской фразеологии. Л., 1978.
- Потебня А.А. Из записок по русской грамматике. В 4 т. М., 1968. Т.3.
- Разумова О.П. Прототипическая градуальность некоторых параметрических признаков человека (на материале образных сравнений русского и английского языков). Мн., 1997.
- Терентьев А.Д. Адъективные компаративные фразеологические единицы как языковая универсалия: Автореф. дис. ... канд. филол. наук. Н.Новгород, 1997.
- Фрейденберг О.М. Миф и литература древности. М., 1998.
- Шенько И.В. Опыт семантико-стилистического анализа образного сравнения // Стиль и контекст: Сб. ст. Л., 1972. С. 103-111.
- Янкоўскі Ф.М. Беларускія народныя параўнанні. Кароткі слоўнік. Мн., 1973.

Паступіў у рэдакцыю 14.10.2004.

Павел Леанідавіч Салаўёў – старшы выкладчык кафедры англійскай мовы і маўленчай камунікацыі, саіскальнік кафедры сучаснай беларускай мовы. Навуковы кіраўнік – кандыдат філалагічных навук, дацэнт В.М.Ляшук.

Салаўёў, П.Л. Ад'ектыўныя кампаратыўныя словазлучэнні ў сучаснай беларускай мове / П.Л. Салаўёў // Весн. Беларус. дзярж. ун-та. Сер. 4, Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. – 2005. – № 1. – С. 56–61.